

OPINIE

Het Coronawoordenboek: de taal van het virus

Lennen Maes

De coronacrisis gaat ongetwijfeld de geschiedenisboeken in, maar ook in het woordenboek kan deze periode weleens vereeuwigd worden. Nieuwe coronagerelateerde woorden verspreiden zich immers even snel, zo niet sneller dan het gevreesde virus. Terwijl het hele land in de ban is van het aantal besmettingen, die dagelijks vakkundig worden meegedeeld door de ondertussen vertrouwde virologen, is Ton den Boon, hoofdredacteur van de Dikke Van Dale, in de ban van het aantal nieuwe coronawoorden.

Op taalbank.nl houdt hij namelijk een heus ‘Coronawoordenboek’ bij. In de lijst vind je allerlei woorden die met het coronavirus te maken hebben. Zo staan er enkele bestaande woorden in zoals ‘curve’, die al dan niet een nieuwe betekenis krijgen (denk bijvoorbeeld aan #FlattenTheCurve), maar vooral ook tal van nieuwe woorden zoals leenwoorden (bv. *lockdown* of *social distancing*) of nieuwe samenstellingen (bv. *coronaspuger* of *hoestschaamte*). Om aan te tonen dat de taal het virus wel degelijk weet bij te benen: het Coronawoordenboek telt al meer dan 300 woorden.

Het zal natuurlijk niet verbazen dat de grootste groep nieuwe coronawoorden afleidingen van of samenstellingen met het woord corona zijn. Het Coronawoordenboek telt er maar liefst 85: van *coronababy* en *coronaregering* tot *coronamoe* of *coronadiploma*. Andere populaire woorden waarmee nieuwe samenstellingen worden gemaakt zijn *besmetting* (14, bv. *importbesmetting*), *quarantaine* (13, bv. *quarantinderen*), *virus* (12, bv. *virusvluchteling*), *infectie* (11, bv. *infectielawine*) en *hamsteren* (7, bv. *paniekhamsteren*).

Hoewel het Coronawoordenboek al rijkelijk gevuld is, gaat het om een tijdelijk woordenboek. Veel woorden zullen na de coronacrisis verdwijnen liet Ton den Boon optekenen in een artikel op VRTNWS. Toch zullen zo’n 10 à 15 woorden het virus overleven denkt den Boon, zoals *thisquarantaine* of *zelfisolatie*. Die woorden liggen misschien voor de hand, maar het Coronawoordenboek telt ook enkele uiterst creatieve, nieuwe woorden. Woorden die zo goed gevonden zijn dat ze deze coronacrisis ongetwijfeld zullen doorstaan: mijn favoriete coronawoorden!

Covidioot

Het woord *covidioot* laat meteen zien hoe mensen spelen met taal, ook in deze tijden van corona. Het is ontleend aan het Engelse *covidiot*, een porte-manteauwoord van COVID-19 en *idiot*. Maar wat is dat nu precies een *covidioot*? Je kent misschien wel iemand die de coronacrisis in het begin nog niet zo serieus nam, die zich van geen kwaad bewust was en lekker wat ging dansen op zogeheten lockdownparty's. Die persoon is een *covidioot*: iemand die uit pure domheid niet doet aan sociale onthouding en zo dus de regels overtreedt. In het woord voel je ook nog een beetje de woede van hen die zich wel zo goed als mogelijk aan de regels houden.

Toogviroloog en Twiterviroloog

Iedereen kent wel iemand die over alles een mening heeft en die mening vervolgens aan de cafétoog verspreidt als was hij of zij deskundige. Die persoon wist vroeger alles van economie, daarna van het klimaat, en heeft zich nu in één nacht omgeschoold tot toogviroloog. Met de huidige maatregelen zijn alle cafés en restaurants echter gesloten en is de toogviroloog technisch werkloos. Dus heeft hij of zij zich moeten heruitvinden. De toogviroloog is nu Twiterviroloog geworden: een leek die zich op Twitter kritisch uitlaat over de maatregelen die echte virologen hebben geadviseerd ter bestrijding van het coronavirus. Een schoolvoorbeeld van hoe snel de taal zich aanpast aan de realiteit.

Coronacrimineel

Coronacrimineel klinkt meteen heel angstaanjagend maar dat is het niet. Het woord heeft namelijk twee betekenissen die minder dreigend klinken dan het woord coronacrimineel zelf doet uitschijnen. Een coronacrimineel is iemand die alle maatregelen rond het coronavirus aan zijn laars lapt. In die betekenis is het een synoniem van een covidioot, met een klein nuanceverschil weliswaar. De tweede betekenis is meer figuurlijk. Coronacrimineel kan ook gebruikt worden voor een handelaar met een laag moreel bewustzijn die de coronacrisis aangrijpt om er munt uit te slaan en zijn producten tegen woekerprijzen te verkopen.

Wuhanshake

Het laatste woord is misschien wel het creatiefste, en daarom ook mijn nummer één. De *Wuhanshake* is een combinatie van Wuhan, de provincie in China waar het allemaal begonnen is, en het Engelse *handshake* (handdruk). Om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan werd overal ter wereld opgeroepen afstand te bewaren en elkaar niet meer de hand te schudden. Er werd dus volop naar alternatieve begroetingen gezocht, bijvoorbeeld een vuistje geven of elkaar groeten met de elleboog, waarbij het besmettingsgevaar minder groot is dan bij een handdruk. Bij de Wuhanshake groeten twee mensen elkaar echter met de binnenkant van de voet en met een gestrekt been om zoveel mogelijk afstand te bewaren.

Het Coronawoordenboek staat vol met nog meer van zulke leuke, nieuwe woorden, en groeit elke dag. Taalliefhebbers zullen er uren in verdwalen, maar ook zij met een minder groot hart voor taal zullen er hun plezier vinden. Heerlijk om eens doorheen te scrollen en je woordenschat wat uit te breiden, als je even niet weet wat te doen. Zo kan je op je volgende *skyperitief* ook meteen uitpakken met je coronakennis!

www.taalbank.nl/2020/03/14/coronawoordenboek/

Lennen Maes studeerde vorig jaar af als master Meertalige Communicatie aan de KU Leuven in Antwerpen. Momenteel volgt hij een master Journalistiek, eveneens aan de KU Leuven in Antwerpen.

e-mail: lennen.maes@student.kuleuven.be / lennen.maes@hotmail.com